

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vöbis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katholikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.	Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.	Megjelenik minden kedden, esütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytörszédben.
---	--	--

Riadó!

Feket-sárgára festett kaszárnyából kürt szava harsan. Riadó! A magyar nemzet riadója. Idegenből jött és nekünk szól. Aljon is talpra minden magyar. Hallgassa meg és hallja meg, hogy megdobbajjon a szív, kinyíljon a szem és nézze, lássa, miként kerül a katonai hatalom szuronyerdejéből jövő parancs nyomán gúzsvasba ezer éves multunk sokszor megvédett és hűen megőrzött közkincese, a magyar alkotmány.

Kilenc hónap óta nehéz idő járja. Berobult a politikai látóhatár és már — derengett. Hittük is, reméltük is, de jóleső örömmel vártuk is, hogy a béke olajágát galambosz királyunk hozza nekünk, a ki Európa fejedelmei, országok uralkodói, milliók parancsolói közül is kimagaslik nemesak korával, de királyi erényeivel, alkotmányos érületével is. És mi történik? Megdőbvenve látjuk a csalódást: a béke olajága helyett az alkotmányon ütött részen át lándzsa éri a magyar szívet.

Olvassátok!

Hadparancs.

Fontos államügyek vettek igénybe azon időben, melyet a 7. és 12. hadtest az ideai hadgyakorlatának oly szívesen szántam volna. Helyettesítéssel ő császári és királyi

fenségét *Ferenc Ferdinánd* főherceg lovassági tábornok urat bizván meg, az ő jelentéséből a hadgyakorlatok lefolyásáról mindig tudomásom volt és mint várható volt, meglepésemre szolgált, hogy ő fenségétől a hadsereg mindkét hadtestének, valamint magyar honvédségem odarendelt magasabb kötelkeinek összállapotáról és műveiteiről csakis dícséretet és elismerést hallhattam.

A nagyobb lovassági hadgyakorlatokon Galiciában jelen lévén, újból meggyőződhettem azoknak tanulságos tervezéséről, vezetéséről és keresztültételéről, valamint az azokon résztvevő összes csapatoknak kitűnő állapotáról és nagy szolgálatképességéről.

Mivel indokoltabb kedvező ítéletem összes fegyveres erőim valamennyi részének katonai értéke, odaadó szolgálatkészsége és egyhangu összműködése felett, *amán inkább kell akarnom annak fennálló és jöknak bizonyult intézményeit fenntartani.*

Tudja meg különösen *hadseregem*, melynek *szilárd szervezetét egyoldalu törekvések* — felre ismerve azon magas feladatokat, melyeket a hadsereg a monarchia mindkét államterületének javára teljesíteni hivatva van — *lazíthatnak, hogy sohasem adom fel azon jogokat és jogosultságokat, melyek legfőbb hadurának biztosítva vannak.*

Közös és egységes, mint amilyen, maradjon hadseregem: ezen erős hatalom az osztrák-magyar monarchia megvédésére minden ellenség ellen.

Esküjéhez hiven fog összes fegyveres erőim a komoly köteleességteljesítés útján to-

vább haladni, áthatva az egyetértés és összhangzat azon szellemétől, mely minden nemzeti sajátágot tisztel és minden ellentétet megold, valamennyi *üctörzsnék* különös előnyeit a *nagy egész javára* fordítva.

Kelt, Chlopy-n, 1903. szeptember 16-án.

Ferenc József, s. k.

Keresem benne a király bölcsességét Nem találok meg. Békére volt szükség s a riadó nem békeszó Hallgatom a benne érző szívnek dobbanását. Nem a magyar király szívére ismerem. Kutatom benne a törvény rideg paragrafusát. Hiányzik. Szeretném megtalálni az alkotmányunk iránti törhetlen hűséget. De hiába. Csak Ferenc József királyunk nevét találok ott. Nahát, ez a parancs nem is az Ó parancsa. A magyar királyok régi árka áll előttünk. Az uralkodó és nemzet közé rossz tanácsadók és konkolyhűtők kerültek és meghallgatást nyertek.

Ezt sugja, ezt mondja nekem ez a hadparancs, mely a közjog szemüvegén át nézve arculesapása, mély megalázása a magyar nemzetnek. Olyan a formája, a tartalma, a modora, sőt még az ideje is, hogy a király tanácsadóinak rossz szándéka, gonosz indulata, ellenséges érülete a magyar nemzettel szemben kétségtelen. Bántó a külső formája, mert a korona és a parla-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Hét országon keresztül.

Úti emlékek.

Afrika — Tanger.

Gibraltarban járnai s onnan a legsötétebb Afrikába át nem rándulni, oly bűn az utazók bűnlajstromában, melyet bátran a megbocsáthatlanok közé lehet sorolni. Valóságos láz vett rajtunk erőt, mikor már napokkal előbb az utazás eshetőségeit latolgattuk. Azt hiszem, sírva fakadtam volna, ha valami véletlen folytán lemaradok erről a kirándulásról. Ha pedig az eredményt, a látottakat mérlegelem, úgy tűnik fel az egész, mint mikor az ember egy hosszú ebéd után a legszagosabb mozgó sajtot — romadourt vagy rochefortot választ ki magának. Bocsánat a kifejezésért, de Tangert csak a legszagosabb, mozgó sajtéhoz hasonlíthatom, a mely leginkább csak arra volt alkalmas, hogy utazásunk kellemeit feledhetlenné tegye.

Az ára egy kissé borsos volt: 1 angol font sterling (25 korona, 34 és fél peseta) fejedelmekint csupán a hajó oda és vissza. A vezető, étkezés, a megszámlálhatatlan borraalók külön számítottak. De azért huszan valahogyan összeszedelőzködtünk s csónakon a „Gibel Tarik“ angol gőzös fedelzetére jutottunk. Kapitányunk egy rész-bőrű, lángvörös bajuszu, és szakálu angol, igazi tengeri medve volt. Kemény, rideg minden vonása, mint a ki mindig a parancsoláshoz szokott. Kimondhatatlan flegmával szitta kurtanyelű pipá-

ját s úgy osztogatta parancsait, mintha az egész Atlanti Ocean csak az ő rendelkezését várná.

Tanger hatvan kilométernyire van Gibraltártól, tehát annyira, mint Fehérvár Budapesttől. Benn fekszik az Atlanti Ocean partján a tenger és a Szahara pusztasága között. Lakosainak száma 25 ezerre rug s már e tekintélyes számmal fogva is legjelentékenyebb városa Marokkónak. Nevezetességét növeli még az a körülmény, hogy igazi typusa a piszkos arab városoknak. Független a franciától, angoltól s élete a maga természetes vadságában nyilatkozik meg, nem szorítja a rend bilincseibe semmiféle művelt nemzet paragrafustömege. Nem fővárosa Marokkónak, de a szultánnak palotája van benne s esztendőnkint hosszabb időt szokott tölteni országának ezen legtekintélyesebb kereskedelmi városában.

Egy darabig a gibraltári szorosban zakatolt a hajónk. Gyönyörködöttünk a két oldalt emelkedő hegláncolat képén, elvonultunk Algecirás mellett s kiértünk az Atlanti Oceanra, a végtelennel látszó operenciás tengerre.

Kinek ne imponálna az a roppant víztömeg, a melyen hetekig kóborolhat a hajó, a nélkül, hogy az égen és vizen kívül egyebet látna? Kit ne félemlítene meg az óriási víz, melynek hátán olyan a hajó, mint a dióhéj? Egy ideig gyönyörködöttünk a tajtékos hullámok kergetőzésén, a mindig egyforma s mégis örökké új látványosságon, aztán utitársainkkal szorakoztunk. Mert azok is voltak. Egy csomó arab kereskedő került a hajónkra s fotografusaink azokat akarták valahogyan a fányképező masinába belekapni.

Kinek is ne tetszett volna a vasfákék színű abrázlatok, fehér turbánjuk vagy piros fezők? Kék, sárga köpenyt viseltek s a legtöbb térdig meztelb parádézott. A gazdagoknak azonban fehér

harisnyára is kerül. Milyen hódítást tettünk volna velük idehaza!? Azonban nem volt olyan hatalom, mely őket a masina elé állította volna. Fél szemük mindig felénk sandított s ha valamelyik feléjük irányította a masinát, kézzel-lábbal tiltakoztak az attentátum ellen.

— Még 20 fontért sem — mondta az egyik, mikor már kérére fogtuk a dolgot.

Ugy látszik, hogy vallási szempontok vezérik őket s azt hiszik, hogy a paradsom kapujánál kinyaklevesszik azt, a ki a hitetlen kutyák masinájába belekerült.

Három órai utazás után kapitányunk figyelemtelet bennünket Tanger falaira. Apró, szögletes, lapos fedélű fehér házak tarkasága tűnt elénk a hegy oldalában. Balról a part hosszú vonalban sima homok, előtte pedig a legkellemesebb tengeri fürdők egyike terül el.

A tenger a partok közelében mindig erősebb hullámokat ver, mint a mélyebb vizeken. Ez azonban nem szokott imponálni, mert a hajó rendszeren a mológ megy, a honnan egy keskeny hidon a szárazföldre léphetünk. Mily nagy lón azonban meglepetésünk, midőn hajónk a parttól körülbelül egy kilométernyi távolságban horgonyt vetett. A part sekély levén, csónakon kellett ki-mennünk. Megszoktuk, már, hogy egy csomó szájtató ember szokta lesni a partraszállást, de nem győztünk eléggé bámolni, midőn egy sereg csónakot látunk örült versenyben felénk közeledni.

Ifjuságom boldog emlékei jutnak eszembe, mikor számtan óra alatt Jules Verne regényének hajmeresztő borzalmaim olvastam; Jókai Kátókirályának vérszomjas tengerészzeit latom újra, a mint apró csónakjaiton kantribálí ordítózással közelednek felénk. Tizenöt egyszerre. El-el tűn-

Maí lapunk 6 oldal.

ment között az érintkezés nem hadparancs útján történik s mi szükség sincs arra, hogy a király mint felvértezett hadúr a kaszárnyából tudassa nemzetével akaratát s így a felelős miniszter ellenjegyzése nélkül ily nagyfontosságú politikai nyilatkozatot tegyen. A tartalma határozottan sértés, mert alkotmányunk keretébe be nem illeszthető. A modora lealázó, mert a szabadságához rendületlenül ragaszkodó, nemzeti érzelmeit fentartó, de királya iránt mindig lojális és lovagias magyar nemzet alkotmányos küzdelmében soha sem érdemelte meg az ily hangú rendreutasítást, nyilvános megvesszőzést arról a trónról, mely előtt kirántá hűveléből a harci szabályt az ígérettel „Vitam et sanguinem pro rege nostro . . .” — és meg is tartotta szavát. És a körülményeket tekintve, bizony-bizony rosszkor látott napvilágot ez a hadparancs. A kibontakozás útját kereste mindenki s ez a bomba meg rázkódtatta a levegőt s azokat kergette szét, a kik most már egymás felé közeltek.

Most még az anyagi igazság szempontjából nézzük ezt a hadparancsot. „... soha sem adom fel azon jogokat és jogosultságokat, melyek legfőbb hadúrának biztosítva vannak.” Ki kívánta? Ki akarta elvenni? Senki. A magyar nemzet csak azt akarja, hogy a hadsereg a régi, divatját multa, korhadt és többé nem célirányos alapok helyett olyant kapjon, melynek lényegét, hatalmát népünk ellenállhatlan ereje képezze. Ez nem felségjog, ez a nemzet joga és gyakorolja a parlament útján. A felség-jog csak a szentesítésnél kezdődik s ha véleménykülönbség merülne fel a korona és a nemzet között, ez alkotmányos uton és nem hadparancscsal osztható el. Nem kisebb tévedés ennél, hogy a hadsereg feltétlen tulajdona a királynak, mint legfelsőbb hadúrának. A hadsereg a

nemzeté s a király is a nemzeté s nem megfordítva. Ez nem pénzen szerzett, zsoldos hadsereg, mely felett az uralkodó abszolút hatalma az egyedül uralom. Ez a nemzet fiaiból felállított s a nemzet pénzéből fentartott hadsereg s így senki másé, csak a nemzeté lehet. És mert ez a hadsereg a nemzeté, méltányos és igazságos, de a kiegyezési törvény is azt diktálja, hogy *nemzeti* legyen. Legyen az magyar — nyelvűben, címerében zászlajában szellemében is. Ehhez joga van a magyarnak. A 35 éves mulasztás nem lehet jogfeladás s így jogvesztés sem. Joga van hozzá, sőt most már ezt követelni kötelessége is. A megváltozott viszonyok parancsolják ezt, hisz az álomszerű József császár-féle egységes német Habsburg birodalom ma már utópikus gondolat, rég idejét multa, mert a nemzeti érzések ereje az akkor elképzelt köteléket is szétépte.

E körülmények teszik indokolatlanná a hadparancs osztrák jegyben született félremagyarázhatlan kitételét: „Közös és egységes, mint amilyen, maradjon hadseregem.” Már hol van az megírva, hogy a hadsereg *egységes* legyen. A mi törvényünk alkotmányunk szerint a hadsereg magyar s csakis mint a véderő egyik alkotrészeként vezérlését, vezényeltét és belsejének irányítását. Ő Felsége egységesen intézi. De maradjon ez a hadsereg „közös.” Hisz ha közös lenne, nem volna e téren kívánni való. A hadsereg manapság nem közös, hanem testestül-lelekestül osztrák. Epen ezt akarja a nemzet megszüntetni, tehát csak annyit kíván, a mennyit a törvény diktál. Legyen osztrák hadsereg, de legyen ám magyar hadsereg is. Ervényesíteni kell a kiegyezési törvény idevágó rendelkezését, egyébre nincs szükség.

De nem csodálkoztunk a hadparancs közjogi baklövéssein, hisz záradékul csakugyan le van rántva a magyar nemzet egész

a sárgaföldig. Eszerint csak afféle „néptörzs” vagyunk, mely „különös előnyeit a „nagy egész” javára fordítja. Örülhetünk neki. Büszkéik is lehetünk rá! Nahát, megérthetnék már egyszer a bécsi Burgban, hogy a hegemoniát tartó magyar faj nemzeti ereje sokkal hatalmasabb, alkotmányunk védbástyája sokkal szilárdabb, hogysen higgadt megfontolással, komoly törvénytudással a kegyelemkenyéren élő, talán egy egy területen megtört néptörzs nivójára lennének degradálhatók, a kik csak arra vagyunk hivatva, hogy a „nagy egész” tarisznyáját tömjük. Ily keztyűtlen kézzel nyulni hazánk önálló államiságának érvényéhez, csakugyan teljesen elegendő arra, hogy végre-haláhára a Gesamt-Monarchie-féle elméletnek még neve is töröltessék.

A riadó elhangzott, az ébredés el nem maradhat Vajha megkönyörülne e sokat szenvedett nemzeten a magyarok Istene, hogy megértvén az agg király hűséges nemzetének szive dobbanását, félredobná tanácsosait, kik a fenti hadparancs szellemével a trónt fosztják meg első sorban biztos támaszától. De okukon ebből a 35 éven át kőnc után kapkodó szabadelvű párt is s bűnbánólag verje a mellét, mert köztudottlag ugyan a király felől ezen tényért, de kiüríthatlan belőlünk a tudat, hogy e megaláztatás kizárólag a szabadelvű párt számlájára írható. Hulljanak le most a válaszfalak s legyűnjön egyek a hazaszeretetlen s alkotmányos érzületünkben. Veszély idején ez a magyar nemzetnek mindenkor ismert erős vonása s ez biztosítja a győzelmet.

nek a hullámgyanban aztán újra fölkapaszkodnak a hullám hátrára. Őles, fél meztelen alakok, ördögi fekete pofákkal s egymást taszigálva, szitkozódva, verekedve törtetnek felénk. Kie lesz az elsőség?

— Uristen! — mi lesz itt? Rabló csorda ez, emberevő kannibálok, a kik az egy-két 10 filléresünkre áhítoznak, aztán egymásután fölfröstökölnek bennünket? Már csiklandót a nyakam s érzem a kést a fejem bórén. Lefognak skalpolni s fejbőröt diadalal viszik haza, hogy ime, itt egy újságíró, a ki Magyarországon politizált, németet szidott, veszekedett, aztán szűk lett neki a maga hazája s Afrikát kívánta látni. Ime! itt a fejbőre. Mily büszkéik is lesznek rája a feleségeik, meg a szerencsen jermek. Egy perc melankólikus gondolatok fogtak el: Tehát ezért jöttem-e világra? Életem tavaszán, ifjúságom virágjában így pusztulok el? Szegény anyám, ha tudta volna, de hogy szült volna engemet. Istennek ajánlottam a lélkemet, mert hiszen még a napernyőmet is Gibraltáron hagytam, hogy ne kelljen rája vigyázni. Aztán uti társaimra gondoltam. Belőlem ugyan nem sokat kosztolnak a kannibálok, de a 95 és 105 kilósak! mi lesz azokkal? O mily fölséges illattal fog a zsirjuk susteregni a nyárson, ha majd forgatják őket. Mily élvezettel fogják a kannibálok a foghagymával bedörzsölt kenyeret odanyomogatni a csöpögő, piros szalonájukhoz! Szegény 95, és 105 kilós utitársaim!... Szegény kannibálok!

— De hát úgy kell adta professzorai! Hány szegény diákok megbuktattatok s most ime titeket is elér a nemzis sűjtő keze. Hogy hogyan fogtok majd leszámolni az ítélő bíró előtt, az a ti dolgotok?

Az arabok pedig mind félelmesebben kö-

zeledtek felénk. Körülvették a hajó lejárát. Lármáztak, ordítottak, üvöltöttek, ütöttek, löködték egymást. De Isten csodájára egy se veszekedett bele a vízbe. A tenger pedig táncoltatta a csónakjait, akár a dióhéjat. Eldobta 3—4 ölnyire, aztán megint a hajóhoz csapta.

— Mit akarnak ezek? — Kérdettük aggódó félelemmel?

— Kivinni az arabok a partra.

— Jézusnak szent ereje el ne hagyj! Dehogy ülök rá, mégna szent János kenyérral csalogatnak se!

Pedig az arabok tisztára és kizárólag csak azért jöttek, hogy csónakjaikat testünk drága terhével ékesítsék. Azért rendeztek örült versenyt a tajtékzó hullámokon, azért üvöltöttek, azért püfölték el egymást, a mint Isten tudniok adta, hogy a velünk szemben való jó indulatuknak fényes példáját nyujtsák. Azt azonban talán mondanom sem kell, hogy a baksis jelentős szerepet játszott számításaikban.

Nem is igen hagytak időt a gondolkozásra. A mint a lépcsőt leeresztették azonnal másztak föl a hajóra, mint a macska és üvöltve ajánlották csónakjaik keleti kényelmét. Persze mindegyik legjobbnak és legolcsóbbnak akart látszani. Az alkut vezetőnk végezte, miránk csak a hűledezés és álmélkodás teendői maradtak. Aztán láttam, hogy miként ergetik le egyik utitársamat a másik után. A matrózok a nyakát, meg a kraváliját fogták, az arabok pedig a lábaiba kapaszkodtak. Bevárták az éppen nekik alkalmas pillanatot, mikor a hullám fölfelé dobta a csónakot s akkor beletottantották. Az embernek nem kellett egyébre vigyázni, mint hogy a test épületének középsúlya a csónak közepe felé essék. A többi úgy sem marad el tőle. Ráesett a másik

nyakára, s aztán elterült mint a béka, de azért összeszedhette magát. Így kerültem a csónakba én is a többi után. A ki az esést elhibázta és akkor pottyant lefelé, mikor a csónak a hullám-völgybe hajlott, esett négy-öt métert s irgalmatlanul odateremtődött a csónak oldalához, ha ugyan sikerült ki nem pottyannia. De jötevé kéz akkor is akadt volna, akár száz is, mely a kihalászt eszközölte volna.

Mikor aztán bennültem már, kezdtem a a dolgot mulatságosnak találni. Egyik kezemmel belefogóztam az ülésbe, a másikkal a mellettem ülő nyakát karoltam át és nevettem a többiek lepotyogását. Két csónakban mind a huszan elfértünk s Istennek legyen hála! senkinek sem törtött ki a nyaka. Csak egynek örültünk mód nélkül, mi társaságunk hölgytagjai velünk nem voltak. Mi történt volna azokkal!?

A többi csónak gazdája persze pasas nélkül maradt. Azok aztán dühöngtek, szidták a szerencséseket, meg bennünket s kárpótlásul a nyelvüket öltögették felénk. Mi meg cserébe megfelelő jókat kívántunk nekik.

Az anabázis, vagyis a kivonulás nem történt minden veszedelem nélkül. A víz be-becsapott a csónakba, nyakan fűrészött bennünket, a minék természetes következménye a köpködés lett. Egyebekben pedig bámultuk önmagunkat, hogy ily nyaktörő vállalkozásra indultunk, meg persze az őles, félmeztelen hajósainkat, a kik a csónak orrára és farára állottak s úgy balanszoltak, hogy a vízbe még sem pottyantak bele. Bámultuk a renek izmaikat, a melyek feszültek, mintha acélból lettek volna. Végül pedig bámultuk azt, hogy az arabus miért kiabál és ordít mindig? Dolgozik, mint egy barom, de a szája folyton jár és nem kis hanggal, hanem úgy,

A IV. kath. nagygyűlés.

A negyedik kath. nagygyűlés ügyében a kath. egyesületek országos szövetsége a következő legmelegebb pártolásra méltó felhívást becsatolta ki:

Magyarország katolikusaihoz!

A magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége a folyó évben is Katolikus Nagygyűlésre hívja össze Magyarország katolikusait.

Össze akartunk jönni ez évben is, a kik egyik vagyunk hitben, hazaszeretletben, hogy valamást tegyünk hitünkünk, hűségünkünk, ragaszkodásunkunk Anyaszentegyházunk iránt s megerősítsük egymást a hitben, lelkesítsük egymást a további munkára, küzdelemre.

Tanácskozni akarunk ez évben is teendőink felől, melyek a jövőben ránk várnak, az eszközökről, melyek segítségével megvédelmezhetjük a katolikus társadalmi tevékenységet, terjeszthetjük a katolikus eszmék uralmát, felemeljük népünket az anyagi és erkölcsi jólét magaslataira s nagygyűlést tehetjük a drága magyar hazát.

Magyarország katolikusai!

E nemes, hazafias munkából ne vonja ki magát senki. Ezek és ezek, szegény és gazdag egyaránt, papok és világiak, mind, a ki csak teheti, hallgassa meg hívó szótunk és sorakozzék kibontott zászlónk alá, melyről hitünknek és hazaszeretletünknek magasztos jelszavai ragyognak felénk.

A Negyedik Országos Katolikus Nagygyűlés október 19—21. napján fog megtartatni, a nagyméltóságú püspöki kar védnöksége mellett Budapesten, az ország fő- és székvárosában.

A nagygyűlésnek rendes tagja lehet minden katolikus férfi, ki ezen szándékát f. évi szept. hó 30-ig a Nagygyűlést előkészítő bizottság iró-dájában (Molnár-utca 11., Katolikus Kör) bejelentési s tagsági díj fejében 4 koronát fizet. A rendes tagok részt vehetnek a szakosztályi üléseken, a nyilvános üléseken, a nagygyűléssel

kapcsolatos ünnepeiken s a szakosztályi üléseken szólási és szavazási joggal bírnak. A hölgyek pártoló-tagjai lehetnek a nagygyűlésnek s tagsági díj fejében két koronát fizetnek. A pártoló-tagok a nyilvános üléseken s a nagygyűléssel kapcsolatos ünnepeiken vehetnek részt.

Kedvezményes utazásról, ételmezésről, lakásról gondoskodva lened s a szegényebbeknek a tagsági díj elengedtetik.

A részletes programot idejkorán fogjuk megküldeni a jelentkezőknek.

A jelentkezéseket, hogy mindennel idejkorán készen legyünk, kérjük legkésőbb szeptember hó 30-ig beküldeni.

Budapest, 1903. Kísasszonynapján.

A Katolikus Egyesületek Országos szövetsége nevében:

Gyürky Ödön, ifj. Ziczby János gróf,
titkár. elnök.

UJDONSÁGOK.

Hivatalos tisztelgés a főhercegnénél.
Fiáth Pál báró főispán, Huszár Agoston alispán és Havranek József polgármester mint Fejérvármegye, illetve Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatóságának első tisztviselői ma d. u. 3 órakor díszmaggalban tisztelgtek Erzsébet Anália főhercegnénél. Igen szívesen fogadta a fenséges asszony a törvényhatóságok fejeit s mintegy fél órán át a vármegye és város ügyei iránt érdeklődést tanúsító beszélgetés volt tárgya ezen első találkozásnak.

A hadparancs és a törvényhatóságok.
Külföldi törvényhatóságok szép példával jár elől. Megkezdte a passzív rezisztencia által a nemzeti önvédelem nagy harcát. A clopyi hadparancs első hírére ugyanis rendkívüli közgyűlést tartottak meg, melyen kimondták, hogy Kiskunfélegyháza városa semmiféle állami adót ezután nem szed és a városi adóhivatalt eltírja attól,

hogy állami adóbefizetéseket fogadjon el. Egyidejűleg a katonaság visszatartása ellen is felémelték utálokzó szavukat.

A példa vonz. Már híre ment, hogy néhány városi bizottsági tag rendkívüli közgyűlés összehívását kéri, a melyen a hadparancs elleni tiltakozás kerülne szövegre s az adófizetés megtagadását proklamálnák. Nagyon jól van. A hadseregnek Napoleon szerint három dolgra van szüksége s ez: Pénz! Pénz! Pénz! Kíváncsiak vagyunk e nélkül mily keserveket sir el a bécsi síp.

Gyászrovat. Egy derék, népszerű alak dőlt ki csütörtökön az élok sorából. Riffer Nándor megyéspüspökünk teési uradalmanak nyugalmozott kezelő tisztje 72 éves korában elhunyt. Egy év előtt még hatalmas, robusztus szép öregur volt, a kin mindenkinek szeretettel akadt meg a szeme. Becsülte mindenki, mert a szószeres értelmében „jó” ember volt. Nem régebben elvesztette hű életársát s aztán az ő lelke is romnak érezte a testet. Szívhaj vett rajta erőt s hosszu, kínzó betegség után kioltotta életét. Riffer Sándor, a teési uradalom kezelő tisztje, Riffer Dezős (gazdatiszt Alesuthon) és dr. Riffer Géza, városunk közkezdveltségnek örvendő fiatal orvosa édesatyjukat gyászolják az elhunytban. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk szeretett jó édes atyánk, illetve nagyatyánk s apósunk, úgy a többi rokonság nevében hogy Riffer Nándor a székesfehérvári püspöki uradalom nyug. főkezdve és gazdaság kezelő tisztje, az arany érdemkereszt tulajdonosa, Veszprém megye bizottsági tagja élete 72-ik évében f. évi szeptember hó 17-én d. u. fél 6 órakor hosszu szenvedés s a haldoklók szentségeinek ájtatos felvételét után az Urban csendesen elhunyt. A drága halott földi maradványait e hó 19-én d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint a teési temetőben nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent-mise-áldozat f. hó 21-én délelőtt 9 órakor fog a teési plebánia templomban a Mindenhatóknak bemutatatni.

Golyó és heretva. Az elkeseredett férjek humora a házastárs feleséget esküdt ellenségnek nevezte el. Így vélekedett *Mennyei József* földműves is, a ki a Maroshegy 41. sz. présházban tengette nyomoruságos életét. Mivel pedig *Mennyei* uram az ő esküdt ellenségétől másképp szabadulni nem tudott, a halált választotta menedékné s épen nem rajta mult, hogy nem a feleségével együtt járták meg az örökkevalóság útját. *Mennyei* ugya-

mintha egy ármádiát szóval és hanggal kellene legyőznie. Azért olvasóimat is kérem, ne méltóztassanak túlzásnak, vagy újságírói szinezésnek venni, ha én Tangerről kaleidoszkopszerű képet mutatok le. A hogyan én a mi afrikai expediciótakat leírom, az csak halvány képe annak, a mi a valóságban végbement. A lármáról, toladásról, szemtelenkedésről és piszokról, melynek Tangerban szerencsés, vagy szerencsétlen tanui valánk, nem lehet eléggé vastag tollal írni. Azonban azt se méltóztassék képzelni, mintha mindezt tragikusan fogtuk volna fel. Korántsem! Kimondhatatlanul mulattatót bennünket. Fél század óta nem irtak vigjátékokat, a mely a tengeri kirándulás jeleneteihez hasonló kacagást idézett volna elő. Mi tanulmányi ultra indultunk s hogy ne volna nagyszerűen érdekes, ha az ember a sok Európában talált szépség után ilyet is láthat?! Pláne fiatal embernek mód nélkül mulattató élvezet ez.

A kikötőnél legalább kétszázan vártak bennünket. Öregek, férfiak, és egy légio kölyök. Valamennyi beszél, mutogatott, hadonászott de azt, hogy mit és miért, egy árva szóval sem értettük. Kőrülfogtak bennünket s nem akartak odébb eresztetni. Csakhamar arra a meggyőződésre jutottunk, a mit vezetőnk mutatott, hogy két könyökünk működésére és erejére nagy hivatás vár. Egy darabig bámultunk s aztán szétlököttünk közöttünk. Ez imponált. Nem úgy érttem, mintha elmaradtak volna mellőlünk, mert követett valamennyi, és magyarázott mind, de legalább ünnepélyes lassúsággal mi is tovább jutottunk: Közbe-közbe persze a kíséretösszevesztett és parázs-verekeedést inszenizáltak. Odaértünk a város arabstílusban épült kapujához s komisz kövezeten, a bámoló és lármázó nép közepett folytattuk utunkat tovább fölfelé a hegyoldalába. A fútca elég széles volt, lehetett 7—8 méter.

Természetesen csupa piszok mindenütt. Szemét, növényi hulladékok mindenfelé, a fal mellett pedig szálás, ifju és vén arabok henterregtek s legfeljebb a fejüket fordították felénk. Koldusok utalatos sebekkel borítva nyújtogatták kezeiket cinqos centimos-ért. Valamelyiknek adni valóságos merénylet volt, mert a körülrajzó tömeg jószívűsége látván, iszonyu lármával hasonló jókat kívánt. Boltok és kiabáló, terhet cipelő számarhájások közt taszalgólvá, végre szállodánkhoz értünk. Nem arab, hanem egy csinos európai szállodához, a mely teljesen modern izéssel volt felszerelve.

Valahogyan megalkudtunk az ebéd iránt és kiállottunk az erkélyre, szétnézni az utcán.

Meglepőde lártuk, hogy a hegy oldalából egész sereg szemár vonul lefelé. A kantárszárat nagy botokkal hadonászó arabusok fogták s püfölték a fülest, a mint az erejükből kitélt. Oly sürgést-forgást cselekedtek, mintha országos vásárra indulnának.

— Mi ez?

— Hja! Urak! Mindez nekünk szól. Tanger utcáit számárhátón illik bejárni s ezek az atyafiak most maguknak tartják fenn a szerencsét, hogy bennünket a samaragolás örömeiben részesítsenek.

— Szívöböl meg vagyok hatva — mondam — ilyen nagy úr még úgy sem voltam, legfeljebb gyermekkoromban. Annyi bizonyos, hogy pokoli mulatságnak nézünk eléje.

Az arabok pedig kiabáltak zagya nyelvükön. mindegyik ajánlotta a maga szamarát s ékesen magyarázta, hogy annál kitünőbb hét országban nincs. Mutatta, hogy szalmából és csalánszákából milyen elsőrendű nyergét készített számunkra, hogy milyen kitünő kocmadzagból van a gyeplő. Huzta a csacsi fület, farkát, hogy annál finomabb nem terem Afrika sivatagjain. Közbe-

közbe akkorát nyujtott szegény csacsi derekára, hogy csakugy görnyedt bele. En természetesen kitünő élvezetet találtam a lármázó tömeg szemlélésében és legalább tiznek, tizenötnek intetten, hogy egyedül ő a választottam, a mit az túlvilági mosolyival vett tudomásul.

Ez a mulatság eltartott vagy félóraig, mikor ebédre invitáltak bennünket. Francia konyhán elég tisztességesen főztek számunkra. Arab szolgák ott-hat tál ételt szolgáltak föl s a ki akart, jölkakhatott. Csak két dolog volt, a mi veszedelmes akadályt vetett az étkezés útjába. Egyik a bánatos gondolat, mely utiársaink egy részénél uralkodott, hogy t. i. háborgó tengeren menvén hazafelé, a tengeri betegség szinte kikerülhetetlen lesz s így minden falatot bizonyos néma, fájdalom lemondással nyeltek le, utána nyögven: a legközelebbi viszonlatásig.

A másik az anizkékartya-írás.

Bájos és nem bájos olvasóm! Ha láttátok volna azt a képet, melyet utiársainknak egy része produkált, örömmel megköszönnék mindenkiné, a ki utazásából anizkékartyát nem ír nektek. Mert hát közülünk legtöbben ugy gondolokdakt, hogy Afrikából lehetetlen nem küldeni levelezőlapot. Illetőleg legtöbbször, különösen a hölgyismerősök fej- és kegyvesztés terhe alatt meghagyták, hogy: örök harag, ha Afrikából nem kapnak anizkót. De hát hogyan szeresse be az ember az ilyesmit, meg a bélyeget, mikor az arab egy árva szót sem ért se magyarul, se németül, se franciául, se angolul, sőt legtöbbször még olaszul és spanyolul sem. Hogyan vergődjék az ember egy csomó számaron keresztül a boltokig!

Valahogyan mégis kerítettünk egy csomót s megvettük dupla és tripla áron. Kinek írjunk? Elragadó volt nézni azt a kínlódat, a mit egyik-másik szenvedett. Egyik kezében a villával tömte

nis csütörtökön éjjel kétszer a feleségére lött, aztán önmagára, sőt később egy beretivával nyakát is elvágta. A veszekedő házaspár fia csak tegnap reggel értesült a történetekről, gyorsan a mentőkért szaladt s apját a kórházba szállította. A mérénlyl öngyilkosjelölt a kórházban kihallgattatván, előadásából az eset lefolyása ily formán domborodik ki: Mennyei csütörtökön délelőtt a feleségével együtt a város felé tartott. Mint rendesen, ekkor is szóvitát kezdett az iszákos, veszekedő asszony, a litől már rég nincs maradása a férjnek. A veszekedés egy régi elhatározásának nyújtott újabb tápot s most már végleges volt a döntés: öngyilkos lesz. Vett is revolvert s haza ment maroshegyi lakására. Az asszony nem mutatkozott, az elkeseredett férj az anyósával beszélgetett.

Úgy látszik a férj sem lehetett a mintaférjek egyike, mert a délelőtti veszekedés folytán annyira félt tőle a felesége, hogy egy dísnótblan rejtőzött el. Az idő lassan múlt s már éjfél után 2 óra tájban Mennyei megunt az anyósával való beszélgetést s mert felesége távolléti is bántotta, kijelentette, hogy előteremű az asszonyt, akárhol legyen is. A keresés nem tartott sokáig, mert az asszony az ablak alatt leste a bent történetet, várta, míg az ura lefekszik s elalszik. Menyei észrevevén feleségét, rákiáltott:

— Jöjj be, ha kedves az úr! —

Az asszony nem ijedt meg, sőt kemény szavakkal utasította vissza férje ügyvézetelesét. Ekkor a szenvedély heve teljesen magával ragadta az elkeseredett férfit. Elorantotta revolverét s kétszer a feleségére lött, de csak az egyik golyó talált, az is csak lényegtelen horzsolást idézett elő. Ekkor önmaga ellen fordította a fegyvert, két golyót szánt a saját testébe, de hasztalan, csekély jelentőségű lett a következmény. Mivel így a kívánt célt el nem érte, lefeküdt s beretivával a nyakát vágta el. Látván azonban, hogy még mindig jól érzi magát, bekötötte a nyakát s szépen eldudl. Hogy korábban érlelődött volna meg benne a felesége ellen intézett merénylet gondolata, azt tagadja. Egyébként a revolver is csak gyermek-puska volt s így az ölési szándékot ez is kizárja. Az asszony kutyába sem veszi az egész históriát. Előadta az esetet a rendőrségnél s aztán, mint a ki jól véggezte a dolgát, betért a Szalkolczay-féle vendéglőbe sörözni.

A szeptemberi eső. A múlt heti sírocc meghozta a szeptemberi esőt. Szép csendesen hull az áztató őszi eső, amelyet mohón szí magába a kiásztott föld. Régi időkre kell visszagondolnunk, hogy visszaemlékezhessünk a szeptemberi őszi esőre. Hajdanában, amikor a meteorológiai viszonyok normálisak voltak s a tél tél volt, a tavasz tavasz, a nyár nyár és az őszi eső, akkor a szeptemberi áztató őszi esők oly rendes dolgok voltak, amelyek nélkül a szeptembert elképzelni sem tudtuk. Ezek multak el mostanában és a szeptemberi szárazság permanens jelenléte volt. Hogy a szeptemberi kiadó eső sokat ér, azt a gazdáknak magyarázni nem kell. Hogy annyit nem ér, mint a májusi csendes eső, azt koncedáljuk, de hogy ha számkokban akarók kifejezni egy jó áztató szeptemberi eső értékét, úgy nem csekély numerus jönne ki. Deres fűrtü öregek körében az a közmondás járja, hogyha szeptemberben villámlik és derög, jó termést várhatunk a — jövő évben. Ne irrtassuk azt most, hogy mit hoz a jövő, erre még ráérünk, de tárgyaljunk ennek a jó országos esőnek állásait a jelen szempontjából. Az első és legbecselebb hatása a föld megázásának az, hogy az őszi vetések évad kezdetén, a föld a lehető legkellemelebb fizikumot kapja meg. Éppen a legjobbkor! A 6 hét óta tartó állandó nyugati szelek úgy kiszárították a földet, hogy száklakeményvé változott, minél fogva chekintve a laza homoktól és a kellő időben feltört tiszta ugaroktól, keptelenség volt az ekét a földbe akasztani és a vetést megkezdeni. Ha ez az állapot még 3—4 héttel tartott volna — ami nem lehetetlen — beállt volna az őszi vetés krízise. De talán azért jósolnak a deresfűtű gazdák jó termést a jövő évre, ha szeptemberben derög és villámlik, mert az esővel szokott járni, a föld tehát megázik, felerővel és gyorsan lehel elvetni, a mag kikel és még ráér bekrosodni s már mint meggyökeresedett erőteljes növény mehet neki a ténnek. Az őszi szántások, a tavasziak alá is, könnyen elvégezhetők, a termelő megethet mindent, amit a jó termés sikerének biztosítása céljából megtennie kell. Ez tehát már magában is nagy kapitalis. De még nem minden. A szárazságban kinlódó repce megérsődik, a cukorrépa megbizlaldék. Micsoda rem csaldásos érné a répatermelő gazdákat, ha a száklakemény földből kellene darabokban kiörödelni a répát. Dupla költség sovány eredmény! 30—40%-al kisebb termény mennyiség! Igaz, hogy a szárazságban szedett répa 20—21%-ot polarizál, — de ez a gyáros haszna és nem

cukrot vesz a gyáros, hanem répát. Az Ur Isten tehát az idén a gazdák imádságát hallgatta meg és nem a gyárosokét. De itt a szőlő! Szárazságban öszoformyad és nemcs anyagai, a cukor és a zamatanyagok nem képesek kifejlődni. Ezen is segít a jó szeptemberi eső s ha egy-két heti napos idő követi, értéke kiszámíthatlan. A kiszáradt kuktak újra meglemek vízzel. Az őszi levegő is kiöldel még és a legelő jószág újra talál harapni valót a mezőkön. De még a vad is örül neki, mert a harmattalan száraz avarokon a kellő nedveséget nem tudta föllelni. A kukoricán azonban ez nem segít. A korán érő kukoricák már teli szeműek és törhetik is, de a későn érő tengeri szemé már nem tud jól meglelni. A hosszás aszállyban a szár sejtjei már elszáradtak s a mostani eső már nem igen juthat a késői tengerik nedvkeringésébe. A késői tengerik 10—20 százalék termés elmaradásain tehát a most beköszöntött eső nem tud segíteni. De eltekintve ettől, ennek a locsakos időnek az előnyeily nagyok, hogy a legnagyobb örömmel üdvözöljük, azt kívánva hogy úgy, amint nekünk lázuk, csakugyan az egész országra szőlő, valódi országos eső legyen. (H.K.)

— **Iparosaink figyelmébe** ajánljuk, hogy a bicskei országos kirakodó vásár f. évi szeptember hó 30-án tartatik meg.

— **Műszaki iroda.** Berényi Győző és Farkas Zoltán okleveles mérnökök **műszaki irodája** Székesfejervárott **Kossuth-utca 20. sz. alatt. Elhullajla mindenféle mérnöki munkát teljesítést, u. m. felmérést, parcellázást, tagosítást, tervezéseket, építkezést stb.** — Műszaki ügyekben szakértőül ajánlkozik.

— **Életuntagság.** Ha valaki egy kissé beteges, rosszul megy a sora vagy az öregség terhe nehezedik vállaira, fogja kapja magát, vesz két garasért zsinogot, talán egy adag marólugot és saját jó szántából átsétál a másvilágra. Ez már fel sem tűnik. Minden napnak megvan a maga öngyilkosa. Kis gyermekektől kezdve a késő venségig nincs válogatás az erkölcsatlenség azaz a lelki mezteatlenség, mely kivetlközeti az embert nagy érzéseiből s erőtelően lesz tőle a lélek. lme itt egy a sok közül. Márk János csókai lakos 72 éven át türte az élet terheit s aztán meghasonlott a családijával. Mennyire kevésre becsülhette életét, ő bizonyította be leginkább, bement a kamrába s felkötötte magát. Eszébe juthatott volna, hogy nem marad el a nagy számadás napja. Hja! ehhez hit kell.

befelé a halaknak valót, a másik kezében a cezuráz szorongatta s irta az üdvözlötteket a szeretteknek, száda azt is, a ki az anizskártyát kitalálta s tépte a haját, ütötte a fejét, hogy valahogyan ki ne hagyjon senkit, a kinek *okvetlenül* kell írni, különben sirig, sőt a siron túl is tart a nehezeleés.

Aztán a posta?! Taugerban van arab, spanyol, angol és francia posta. Melvikirol küldjük? Honnan kapják meg biztosabban? Az arab arról nevezetes, hogy a ki abba tette a levelet, bizonyosan nem jutott el Magyarországra.

Végre ezen az élvezeten is tulesztünk s következett az igaz: a város meglekintése.

A hotel kapuja alatt vigan verekedtek már arab hajcsárjaink. Szidták egymást, a hogy a torkukon kifért. A szájuk szinte habzott a dühtől és elkeseredéstől. A ki bottal, vagy szóval nem bírta, sirt és segítséget keresett. Mindenki első akart lenni. Mikor a felső lépcsőn szettekintettünk, hajunk szála is az égnek meredt. Uristen! Hogyan jutunk mi ezen a csordán keresztül? Ok pedig látva tétovázásunkat, szolgálatunkra siettek. A ki erősebb volt, keresztültoita-furta csacsiját a többien, épen úgy amint a stoplit szokták beleprenslni az üveg lyukába. Föltölték egészen a lépcsőre s ha valamelyikünket közelérték, megfogták a lábát és ráhúzták. Így jutottam én is az egyik szende fülesre s mikor már félig a hátán éreztem magamat: felsőhajtottam:

— Eddig csak volnék Isten szent segedelmével, de hogyan jutok ki harminc-negyven vállalkozó szellemű arabus és csacsiják közül? Végre is a láb és a könyök segítettek. A hol értem rugtam és taszítottam őket. Megnyomkodtak, meglökdöstek, de végre is kicinálódttam az utcára.

Körülnéztem magamat s úgy éreztem, hogy

a számár hátán igen-igen nagy ur vagyok. Csak az üles volt fölötte kényelmetlen. A nyereg körülbelül egy méter széles volt. A forgóim majd szettörtek a nagy feszítéstől. De vezetöm, egy öles vasfalekszim állazatu arab bizonykodott, hogy finomabban a világ első paripáján sem ülhetnek. Csak bizak é bönne, mert ő úgy élvezet, hogy holig megemelegetem s hogy irántam való jó indulatát bebizonyítsa, akkorát nyújtott szegény fülesre, hogy az majdnem leült én pedig majdnem lefordultam.

Mikor már hatan-heten összeverődttünk, megindult a menet s mi a kócmadzag gyeplőt kezünkbe fogva, igyekeztünk a helyzet magaslátára emelkedni. Körülöttünk azonban egész sereg arab toladokott. Gyerekek, öregek, legények vegycst. Valamennyi a tiszteletbeli ideiglenes segédszámárhajcsár méltóságára pályázott. Mi mutogattunk, hogy nekünk egy is elég lesz a jóból. Az arabok pedig a mellett erősködtek, hogy ok okvetlenül többen szükségesek — persze a baksis reményében. Vezetőnk kergette őket s összevezestek. Az egyik gyerek elvert egy vén, őszfűrtű öreget. Az sirmi kezdett és ordítva folyamodott hozzánk, hogy tegyünk igazságot s toroljuk meg a sérelmet.

— Torolja meg a Pulutó. (Mí nem hittünk, minek veszekedtetek közibénk. Rendőrről persze álmodni sem szabad.)

Ellartott vagy tíz percig, míg végre utnak indultunk. Természetes, hogy a kiabáló díjtalan segédhad ellen hiába tiltakoztunk. Ot-hat minddegyiknek jutott. Ezen azonban könyebben tultettük volna magunkat, mint a kényelmetlen ülésen. A hajcsár, hogy kedveskedjék folyton püfölte a csacsit, az a nagy követlen keresztül nyargalni kezdett, mi pedig nem győztünk eléggé tiltakozni és lepotyogni. Lábam a szokatlan feszítéstől görcsöt kap-

tak. Ha előre tettem a csacsi nyakába, lefordultam, ha egy oldalra tettem, mint a nők szokták, akkor is leestem. Így ment a mulatság folytonos potyogás közt az egész uton.

Apró sikátorokon mentünk hol föl, hol le. A zajra a házakból piszkos alakok tödültek elő és bámulták a furcsa karavánt. Vén arab nők vigyorogtak felénk az ablakokból. Természetesen csak a szemüket láttuk a fehér kendő alól, melylyel homlokukat s orrukat egészen eltakarták. Benézttünk a házakba. Mindenütt szufolság, piszok a szó legkeletlebb értelmében. A házak csaknem valamennyi emeletes és köből épült, két-három méter hosszú szobában három-négy arab is hentergett egy marék szalmán, apatikus nyugalommal sziva pipáját, megvető pillantást vetve ránk.

Először a királyi palotához vittek, a hegytetőre. Ne gondoljon senki keleti kényellemmel elrendezett eleganciára. Bizony ő felsége rezidenciája nálunk legfeljebb tehenistálónak járná meg.

Előtte egy nagyobb térség van s néhány félmeztelen arab katona strázsálta, mutatván, hogy itt náluknál nagyobb ur szokott lakni. Kapuja van az épületnek, de aajtja nincs. Jó borra valóért beeresztettek bennünket s megnéztük a legfőbb nevezetességet, a börtönt. Egy nagyobb szoba, rácsos ablakkal, a melyben négyöt pernahajder csücsügetett gúzsba kötve. Szivart akartunk nekik benyújtani, de az örök a felséges fejedelem legmagasabb parancsa értelmében keményen tiltakoztak a merénylet ellen. A fejedelem időnként elszokott látogatni, hogy rakoncátlan népe között igazságot tegyen. Néhányat fölköttet az első fára, a többieit deresre huzatja, vagy gúzsba kötötti s a fejedelmi tekintély fényben ragog.

Nyilvános elszámolás a turózsági dübőben felállított Szűz Mária szoborra befolyt adományokról.

Bevétel: Természetbeli adományok: Szabó András: Telek. Havranek Antal: Lépcsőzet. Patay János: Mernői teendők. Pfann Istvánné: örök lámpa.

Pénzbeli adományok: 1. sz. gyűjtőívén gyűjtő: Dr. Eisenbarth Károlyné 104 kor., 2. sz. gyűjtőívén gyűjtő: Karl Józsefné 71 kor. 3. sz. gy. i. gyűjtők: özv. Schnetzer Nándorné és Dr. Szabady Józsefné 573.80 kor., 4. sz. gy. i. gyűjtő: ifj. Mészáros Ferencné 104.60 kor., 5. sz. gy. i. gyűjtő: Kováts Ilonka 166.39 kor., 6. sz. gy. i. gyűjtő: Vámi Istvánné 46.53 kor., Időközi kamatok 8.86 kor., Perselyben felszenteléskor 26.86 kor. Összesen: 1102 kor. 04 fillér.

A szobor felállításához a fentemlített gyűjtőívén pénzbeli adományaikkal hozzájárultak: 50 koronát: özv. Schnetzer Nándorné. 30 koronát: Szuborits Jenő. 25 koronát: Karl Józsefné és N. N. 20 koronát: özevgy Eisenbarth Ferenczné, Szelke-család, Weibinger Sándorné, N. N., Komáromy Károly, Károly János, Karl Istvánné, Városv Gyula, Lichtekert Antalné, Dr. Szabady József, ifj. Mészáros Ferencné.

15 koronát: Dr. Szabady Józsefné. 14 koronát: Lukátsy Antalné. 10 koronát: Schnetzer Nándor, özv. Say Józsefné, Lőrinc Eleké, Streit Ferenc, Dr. Klauz György, Mayer Károly, Posits Mihály, Kuti Márton, Tóth Edéné (Balatonfőkajár.), Kulkovszky Józsefné (Wien.), Riegler József Edéné (Bpest.), Felmayer Vilma (Bpest.), Kégl György (Csala.), özv. Say Istvánné, özv. Flits Miklósné, Felmayer Károlyné, Dr. Eisenbarth Károlyné, Br. Fiáth Pálné, Dr. Csöppenszky Mihályné.

8 k. 86 f.: Időközi kamatok. 8 koronát: özv. Braun Lajosné. 5 koronát: Szabó Bakos Andrásné, N. N., Madarassy Istvánné, Flits Mildósné, Eisenbarth Feri, ifj. Kováts Pál, Kováts Károlyné, Kégl Paula, Mihálovits Antalné, Reé Istvánné, id. Eisenbarth Ágoston, (Fanta Gézádné (Nagy-Várard), Hübner Károlyné, Szabady Pál, Szabady Andi, Szabady Annuska, Schnetzer Ignác (Eszék), Szabó Erzsike.

4 koronát: Vaimár Ferencné, özv. Say Rudolfné, Klöckner Józsefné, N. N., Kaltenecker Mártonné, Csikós Endréné, Schlammadinger Lajos, Toma Károlyné, özv. Schnetzer Jánosné, özv.

Ó felsége lakosztályát — mondják, hogy háreme is van — nem nézhették meg, hanem a másik nevezetesség, a bazár felé indultunk. Völgynek mentünk, egy kaktusz kerítés mellett. Hajcsárom ütötte verte a csacsiját, az nyargalni kezdett: neki vitt a kerítésnek, én meg dühöngtem s fenyegettem, hogy kiverem mind a két sor fogát. Ez használt s az ügétés csöndesebb lett.

A bazárt né úgy tessék képzelné, mint a mienket. Apró lyukak a földszinten s lehet kapni bennük mindent, a mi gyomrot és izlést tönkretetheti. Itt ruhákat árulnak, ott kovácsok ütök-verik a vasfazekát, amott papucsokat varrnak a gazdagok számára, arrébb órákat, hamis gyöngyöt s igaz hűséget árulnak. Ha be akarsz csapódni, könnyen elérheted.

Láttunk néhány arab iskolát. Az is érdekes. Az ajtajuk egyenesen az utcára nyílik. Őt-hat méter széles szobában ül 15—20 piszkos kölyök a földön, illetőleg a gyékényen. Lábaikat maguk alá szedik. Valamit mormogtak s hajbókoltak, mint a hogyan a zsinagógában szokás. Középen ült velük szemben a tanbetyár, egy vén hosszú arab, turbánnal a fején. A szeméit behunyta és a tanítványival hajlongott együtt és mormogott. Kezében a praeceptor, egy hosszú nádbot, a melylyel hol az egyiket, hol a másikat kölintotta fejbe. A ki tudta a leckét, odament hozzá és belesugdozta a fülébe. Ugy a zajtól bizonyosan megértette. Ha meg volt vele elégedve, bólingatott hozzá, ha nem, ráhúzkodott egyet-kettőt. Azt hiszem, hogy a Koránt magolgetták.

Egy órai samaragolás után visszaérkeztünk a szállódba, s kezdődik a veszekedést elülről. Kiíztetem a hajcsáromat a mivel persze ő volt legkevésbé megelégedve. En azonban a faképnél hagytam.

Madaras Lipótné, Felmayer Istvánné (Budapest), Szőgyény-Marich Julia, Belák Ignacné.

3 koronát: özv. Knazovitzkyné, Tremkó Ferencné özv. Gebhardt Ignacné, Szabó Elemérné, Leitmetzer Jozsefné (Grác), G. E., ifj. Pásztor Sándor, özv. Nagy Istvánné, Eisenbarth Mancsi. (Vége köv.)

— Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magtérkedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fülmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Szabad kézből eladó az öreghegyen egy jó karban levő szőlő a városhoz közel, csinos hajlékkal és nagyobb mennyiségű bor. Tudakozódni lehet id. Tomann Józsefnél Kigyó-utca 8. sz.

Piaci árak:

1903. évi szeptember hó 19-én.

Buza	14.20—14.60.
Rozs	11.20—11.40.
Árpa	11.20—11.60.
Zab	11.20—11.60.
Tengeri	13. —

A forgalom silány.

Anyakönyvi statisztika

1903. évi szeptember hó 11-től szeptember hó 18-ig.

I. Születés.

Született: 11 fiú, 10 leány. Ezekből törvényes fiú, 10, leány 9; törvénytelen fiú: 1, leány: 1; halva született 0 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány — Összesen: 21.

II. Halálozás.

Elhalt: 6 fi, 9 nő. Ezekből 5 éven aluli: törvényes fiú: 1, leány: 3; törvénytelen fiú: 1, leány: 0; 5 éven felüli fi: 4, nő: 6. — Összesen: 15.

E szerint a születés a halálozást 6-al mulja felül.

Elhaltak: Belák Mihály, róm. kath., kisbirtokos, 21 éves nőtlen, Széchenyi-utca 63 sz. — Schraner Tamás, róm. kath., háves, 29 éves, Virth Erzsébet-Mária férje, Könyök-köz, 10. sz. — Özv. Kis Istvánné, szül. Greisinger Mária,

Aztán még egy kirándulást csináltunk gyalog. Vezetőnk egy tőmzsi, rugalmasképtű fiatal arab volt, a ki magát németül: *Achmed, der junge*-nak mutatta be. Azt hiszem, sokkal jobbakat felkötöttek már nála. Esze volt mindenre, de legfőképp a huncutságra s a csalásra. Beszélte legalább öt nyelven. Arabul, spanyolul, angolul, franciául, németül, sőt mikor a mi magyar beszédünket meghallotta, rögtön elsajátított belőle néhány szót. Persze a tudomány mindenből hézagosa volt s így nem egy furcsa félreértésre szolgáltatott alkalmat. Egyikünkhez azt a kérdést intézte, hogy beszél-e németül:

— Sprechen sie auch deutsch?

— Freilich sprechen wir.

Achmed a freilich-et Fräuleinnek értette, vagy akarta érteni s irgalmatlan kacagásba tört ki. Verte a földet, meg a hasát, összehitta feketé kollégáit mutogatott rája és torkaszakadtából kiabálta:

— Sie Fräulein, Fräulein!

A csöselék pedig körénk gyülekezett és végtelen mulatságot talált abban, hogy egyik utársunk férfi létére frájáinként szerepel Achmed szemében.

Achmed szája folyton járt s a kezeivel állandóan hadonászott. Szűk, rozoga utcákon vezetett bennünket. Körülöttünk egy sereg kölyök kiabált és veszekedett. Mikor megszoktuk a lármajukat, Achmedra biztuk e az szétüdbödött köztöttek. Persze volt sirás, jajgatás és egynehány elmaradt közülük a többi azonban tovább bámult és tartotta a markát. Összejártuk a félévőrost s fogalmat alkottunk magunknak egy új világrész minden képzelhető furcsaságairól.

Bilkei Ferenc.

róm. kath., 66 éves, Salétrom-utca 1. sz. — Cseh Alajosné, szül. Fekete Paulina, róm. kath., 42 évest Várkörut, 39. sz. — Ditrich Ilonka, róm. kath., 1 hónapos, Szömörce-utca 3. sz. — Móroc Terézia, róm. kath., 1 hónapos, Selyem-utca 36. sz. — Guirich József, róm. kath., kisbirtokos, 69 éves, Sár-utca, 7. sz. — Fridrik István, róm. kath., 1 éves, Szt.-György korbáz. — Viola Szajónia, róm. kath. 8 éves, Vársártér 17. sz. — Huthvagner Mátyás, róm. kath., kisbirtokos, 43 éves, Szekfü Terézia férje, Szömörce-utca, 6. sz. — Benecsk György, róm. kath., 17 hónapos, Száraz-rét. — Fekete Károlyné, szül. Boros Teréz ev, ref., 31 éves, Szt.-György korbáz. — Özv. Fröschl Ferencné, szül. Riegler Anna, róm. kath., városi aggintézi gondozott, 67 éves, Sár-utca, 36. sz. — Ürnig Jozsefné, szül. Mária Borbála, róm. kath., 44 éves, Felsőkirálysor, 38. sz. — Pap Teréz róm. kath., 15 éves, hajadon, Alsókirálysor, 25. sz.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Eltvársnak. A Székesehérvári Hírlap mult keddi vezetőcikkét mi is a legnagyobb élvezettel olvastuk. Komoly hangja, tiszta erkölcsi felfogása teljesen méltók szerzőjéhez dr. K. L.-hez, kibent azt hisszük, nem nehéz városunk egyik komoly és alapos úriembereit sejtetni. Bár gyakrabban fogna tollat. Hanem abban is igazat adunk kegyednek, hogy kár volt annak a rongy folyóiratnak a nevet meg nem mondani. Mi a „Jövendő”-re, erre, a zsidó-szabaddkímőves konzorcium által nem rég alapított szellemi szemétkeskedő helyre gondolunk. Ez kultiválja és terjeszti ma Magyarországon első sorban az örültek házában elhalt szerencsétlen Nietzsche hőbortos filozofiaját s árulja jó pénzért a jobb sorsra érdemes magyar publikumnak a legujabb sütető hűbér szellemtelenségeket. Mi a ciklirő helyében keresztény emberbaráti kötelességünknek tartottuk volna az alaposan tárgyalt folyóirat megnevezését. Hadd lássunk tisztán már egyszer. Hadd ismerjük igazi világításban azokat a fűrészményeket melyek a mi pénzünkön házva, becsületes magyar népünk lelkét napról napra mélyezik.

Legszolidabb kiszolgálás!

!! Legnagyobb választék!!

**== Egyedüli raktár: ==
Borsalínó olasz puha, valódi angol, Pless, Pelikán és Gyukits (magyar gyárlmányu) kemény kalapokban.**

Knazovitzky Béla

*** SZÉKESFEHÉRVÁROTT. ***

Piehler és vízhatlan Loden kalapok, fiu és lányka kalapok és sapkák.

Elismert legjobb férfi, női és gyermek víkzosa, Boks és Chevro cipők, fél- és magas-szárú posztó cipők.

Legujabb! francia Pique puha mellü férfi ingek drbjá 1 frt 50 kr.

*** Remek koronás nyakkendők. ***

Gyönyörű Blous újdonságok, selyem, női posztó, flanel és Barchetből.

Divatos gallérok, kézelők az első magyar gallér és kézelő gyárból, csakis elsőrendű minőség.

Gallérok, kézelők tisztításul elfogadhatnak, s ugyanezen gyárban mosatnak gyárilag elkészítve.

Legolcsóbb árak!

Egyedüli raktár Zachariás-féle glase, Buldogg, svéd és szarvasbőr keztyűkben.

Kemény kalapok teljesen a fej formájához idomítottak!

A pozsonyi mezőgazdasági kiállításon
aranyéremmel kitüntetve.

SCHEIBER OSCÁR
ÉS
WEISS OSCÁR

OKLEVELES MÉRNÖK,
KÉPESITETT ÉPÍTŐMESTER, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓK

MŰSZAKI IRODÁJA
SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-UTCA 17. SZ.

Elvállal mindennemű műszaki munkát, mint

**birtokfelmérést és térképezést,
gazdasági beosztását,
parcellázást, tagosítást,**

gazdasági és normál vasutak és utak
nyomjelzését, építését, csatornázás, alag-
csövezés, gazdasági épületek, bérházak,
lakóházak, villák, telefonhálózatok, vízi-
művek, hidak, mindennemű beton munkák
tervezését és építését.

Peres ügyekben szakértőül ajánkozik.
Levélbeli megkeresésre azonnal válaszol.

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ részére
jutányos áron felvételnek
a kiadóhivatalban.

RODE I.

női- és férfi-kalap üzlete
Székesfehérvárott
(barátok épületében.)

Panama kalapok (puha) . 1.20 1.50 1.80
Lányai " " . 1.20 1.50 1.80
Tökös fekete (kemény) . 1.80 2.- 3.-
Fiu és férfi szalma kalapok 50 krtól feljebb.
Fiu és férfi sport sapkák 20 krtól " .
Férfi sport sűrű vászon cipő . 1.20
Férfi és női bőr (Classe) keztyű párja —.65

Nyers selyem turista és sifon ingek-
ben állandó raktár.

Legjobb gyártmány gallér, kézelő és
férfi harisnyákból.

**Nyakkendőkből gyári raktár
és az árak 15 krtól feljebb.**

Legjobb párisi és bécsi modell női
kalapokban állandó nagy választék.

Tisztelettel

LASITS ERZSI.

(Barátok épületében.)

GERENDAI GYULA

VÁSZON ÉS KÉSZ FEHÉRNEMŰEK ÜZLETE
SZ-FEHÉRVÁR, NÁDOR-UTCA.

Szállít a szefehérvári Sz. György kórház és kir. javító intézetnek s több
magán intézeteknek fehérneműket.

Ajánlja dús választékban raktáron levő legjobb minőségű valódi
tisza czérnafonából előállított rumburgi, irhoni, creas és fonal vász-
nakat, ugyszintén tisza lenáru asztalneműt.

Valódi angol ruhaszöveteket.

Elvállal teljes kelengye szállításokat olcsó és izléses ki-
vitelben.

Raktáron olcsó árakon vászon és sifonból kész ágyneműek,
paplanok, ágy- és asztalterítők, ágy pokróczok és derékaljak (Matracz),
futó- és szalonszőnyegek, csipke és szövet függönyök.

Zárdák és iskolák

szíves figyelmébe ajánlom himzés, kötés és esomózáshoz való legjobb
minőségű kézimunka anyagaimat, a mely olcsóbb, mint bárhol

Vidéki megrendelés postafordultával lesz elküldve.

23 m-es vég Hóvirág-vászon 15 korona.

Minták rendelkezésre állanak.

Hamburg—New-York Hamburg—Halifax (Canada.)

Közlekedés kétszer hetenként.

Az indulások Halifax felé idejekorán közé lesznek téve.

Az exprez és pósthajók őszi menetrendje:

Szeptember 16.	Moltke.	Október 31.	Deutschland.
" 18.	Patriczia.	November 4.	Auguszte Viktoria.
" 23.	Fürst Bismarck.	" 6.	Patriczia.
" 25.	Phöniczia.	" 13.	Blücher.
" 28.	Deutschland.	" 20.	Pretoria.
" 30.	Blücher.	" 27.	Graf Waldersee.
Október 2.	Pretoria.	Deczember 4.	Moltke.
" 7.	Auguszte Viktoria.	" 11.	Deutschland.
" 9.	Graf Waldersee.	" 11.	Pennszylvania.
" 16.	Palatia.	" 18.	Patriczia.
" 23.	Moltke.	" 25.	Blücher.
" 30.	Pennszylvania.		

Az utazásra vonatkozó bármely kérdésre szívesen és minden nyelven azonnal válaszolunk.

A ki utazni akar, forduljon hozzánk.

FALK és TÁRSA

Hamburg Brandsende 23a.